

Jutranja izdaja.

157. številka.

v Ljubljani, v četrtek, dne 7. julija 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	" 6—
četr leta	" 3—
na mesec	" 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posemzna številka 4 vinarje.

Inserat: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inseriji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četr leta	" 4-50
na mesec	" 1-60

Za inozemstvo celo leto " 28—

Upravnštvo: Knaflova ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Hribar o položaju.

Dunaj, 6. julija. Župan Hribar je danes podal poročevalcu »Slov. Naroda« naslednje mnenje o položaju: Ministrski predsednik baron Bienerth je ravnal zelo neprevidno, da se je po svojem obisku v nemškoučnacionalnem klubu postavil v nasprotje z jugoslovanskimi poslanci in njih zahtevami ter kategorično odklonil opravičeno in staro željo Jugoslovanov po recipročiteti zagrebške univerze. S tem je uveljavil za nemške narodnosti v Avstriji nazore nemških nacionalcev. Vrh tega pa je justični minister Hohenburger nemškim načijonalem naravnost povdal, da je rešitev italijanskega fakultetnega vprašanja glavni in odločilni moment za obstoj dosedanjega vladnega sistema. Ako propade vladna, potem je primorana spremeniti bistveni sestav kabine in sicer v Slovanom bolj prijaznega, kakor je sedaj. V »Slovenski Enoti« je bilo mnogo prijateljev italijanskega fakultetnega vprašanja, toda vlada je s svojim postopanjem provzročila, da je ta stvar postala politicum prvega reda. Ko so tedaj sklenili Jugosloveni, odgovoriti na vladino negativno izjavo z obstrukcijo, je bila celo »Slovenska Enota« na njih strani. Jugoslovenska obstrukcija je dosegala uspehe. Zdaj seveda očitajo nasprotniki Jugoslovanom, da je bila njih obstrukcija frivolina. A prav za prav se mora to očitanje naperiti samo proti vladni in proti ministrskemu predsedniku baronu Bienerthu, kajti od njega je bilo frivolno, da je brezpogojno odklonil vse jugoslovenske kulturne in vsestransko opravljene zahteve in se o njih ni hotel pogajati. Vlada se nahaja v tako neprjetnem položaju in si je za sedaj iz te velike stiske pomagala s tem, da je odgovorila državni zbor. Ta rešitev je samo začasna, obenem si je pa nakupa neprjetno čuvstvo negotovosti in dvoma, če ji bo v jeseni mogče, sestaviti sigurno večino, ki ji bo votirala finančne predloge ali ne. Četudi torej za enkrat ne pričakujem izprenembe vladnega sestava, je vendar gotovo, da bo ministrski predsednik Bienerth počasi moral vendarle misliti na rekonstrukcijo svojega kabina, ako se hoče vzdržati na krmilu, kajti le kabine, ki ima za seboj sigurno večino, sme stoviti pred zborom s tako važnim zakonom, kakor je finančni načrt. Patetična izjava »Fremdenblatta«: »Na svidenje v jeseni« nas Jugoslovanov ne more motiti. Če bi vlada hotela nastopati zopet na ta način, kakor sedaj, bo morala pač spoznati in brdko občutiti, da Jugosloveni prav dobro vedo, kaj jim je v tem slučaju storiti. Mogoče je pa, da se do jeseni proti volji vlade jugoslovanski in italijanski poslanci zedinijo na skupen nastop, kajti pričakovati se sme, da vendar enkrat uvidijo italijanski poslanci veliko nevarnost, ki preti Italijanom in Slovanom v Trstu v enaki meri od strani prodriajočega in od vlade podpiranega nemštva.

Ravno zaradi tega je uspeh jugoslovenske obstrukcije tako velik in pomemben. Na stvari sami pa se ne sme prezreti, da so k temu uspehu mnogo pripomogli Poljaki, kajti gotovo bi se ta uspeh ne bil dosegel tako hitro, ako bi Poljaki ne bili pokazateli na takojeklatantnem način svojega nezadovoljstva s sedanjim vladnim sistemom. Ta nezadovoljnost Poljakov pa ne temelji toliko na kanalskem vprašanju, temveč korenini gotovo tudi v vedno silnejšu udomačajočem se prepričanju Poljakov, da je sedanji vladni sistem splošno protislavanski in da pravi slovanski poslanci tega sistema podpirati ne morejo.

Slovenski klub.

Dunaj, 6. julija. Včeraj popoldne je imel slovenski klub sejo. Pogovarjali so se o politični situaciji in napravljeni dispoziciji za bodoči čas parlamentarnih počitnic. Sklenili so, prirejati po celi deželi volilne shode, na katerih se bo obravnavalo težavno stališče Slovencev v državnem zboru na Dunaju in pa vzroke sedanje obstrukcije.

Poljski klub.

Dunaj, 6. julija. Poljski klub je po dolgi in ostri debati izdal sinoči ob 6. zvečer naslednji komunikat: Poljski klub neomajano vztraja pri zakonih glede kanalov iz leta 1901 tozadevnih sklepov gališkega deželnega zbora in njegovih številnih rezolucijah. Ako bi vlada teh zahtev neupoštevala, je predsedstvo poljskega kluba pooblaščeno, sporociti vladni, da bo poljski klub izvajal iz tega vse politične konsekvence.

Italijanski klub.

Dunaj, 6. julija. Italijanski klub je imel sinoči sejo. Iz obširnega komunikata posnemamo sledeče: Italijani nikakor ne nameravajo na rešitev fakultetnega vprašanja še nadalje čakati. Da se predlog o italijanskem fakultetnem vprašanju ni sedaj rešil, je zanje le formalnega pomena. Stvarno in važno je stanje, da sta vladna in faktična večina za takojšnjo ustanovitev fakultete. To mora imeti za posledico, da vladna naredbenim potom ustanovi fakulteto. Če se to izvrši, bo imela vladna v Italijah zmeraj zveste podpornike, ki bodo vedno postopali sporazumno z vladno večino.

Iz tabora socijalnih demokratov.

Dunaj, 6. julija. Socijalni demokrati so imeli posvetovanje, na katerem so izdelali velikanski komunikat, ki slika nevarnost vsak socijalni in gospodarski razvoj razdirajočega načionalizma.

Izjave strank.

Dunaj, 6. julija. Danes bodo imeli krščanski socijaleci, nemški načijonaleci in Rusini seje, da se izrečejo o odgovoritvi državnega zbora in o naštem političnem položaju.

Seja »Zveze Jugoslovanov«.

Dunaj, 6. julija. »Zveza Jugoslovanov« se snide jutri popoldne k posvetovanju, v katerem se bo razpravljalo o političnem položaju.

Glasovi o položaju.

Dunaj, 6. julija. »Zeit«, katere se poslužujejo vplivni politiki, zlasti krščanski socijaleci, bivši minister dr. Gessmann, piše v današnjem večernem listu: »Skoraj nemogoče je, da bi po sedanjem političnem položaju ostala vlada v svoji sestavi popolnoma neizpremenjena in da bi stopila pred državni zbor v jeseni v današnji sestavi.« S tem se potrjuje tudi naziranje župana in poslance Ivana Hribarja.

»Zob za zob.«

Dunaj, 6. julija. Med nemškimi poslanci iz Severnega Češkega in sicer med radikalnimi in zmernejšimi se jn izdala parola: Za obstrukcijo na Dunaju, obstrukcija v Pragi! in to radi tega, ker so Čehi podpirali jugoslovanske obstrukcioniste. Vse kaže, da hočejo Nemci tudi letos onemogočiti vsako delo v češkem deželnom zboru in vladu tudi ne namegravati svojih lanskih posredovalnih korakov nadaljevati.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 6. julija. Adresna komisija je sestavila na cesarja adreso, v kateri poudarja, da je bodoči razvoj Ogrske v pravem liberalizmu. Najvažnejši je pasus o skupni banki. Državni zbor hoče, da se privilegiji o skupni banki podaljšajo. Državni zbor izraža nadalje željo, da se najčim prej sklenejo potrebne trgovske pogodbe z balkanskimi državami in izreka, da je pripravljen razmerje s Hrvaško uravnati v medsebojni bratski vzajemnosti. Gleda volilne reforme izjavlja, da je za volilno reformo v liberalnem in demokratičnem duhu, toda v tej se mora zagotoviti prednost izobraženih pred neizobraženo ljudsko maso.

Izpred upravnega sodišča.

Dunaj, 6. julija. Pri upravnem sodišču se je danes vršila obravnavava o pritožbah Josipa Zelenika in tovarišev v Ptuju ter Ferdinanda Roša in tovarišev v Hrastniku zatoči nezakonitega postopanja pri volitvah v ptujski in celjski okrajni zastop. Zastopal je pritožbi slovenski odvetnik dr. Lapajne na Dunaju. Sodba se razglasila še 8. novembra.

Protinemško gibanje na Rusku.

Petrograd, 6. julija. Ruska vlada pripravlja izjemni zakon, s katerim hoče nastopiti proti nemškim kolonistom na Rusku. Ministrski predsednik Stolypin utemeljuje ta vladni korak z nevarnostjo, ki grozi rusemu narodu od teh nemških privarjanjev, ki si na rusku ozemlju ustvarjajo ugodno pozicijo, za težnje ruskega naroda in ljudstva pa nimajo drugega kakor zasmeh, sovražstvo in zaničevanje.

Madžarsko časopisje o odgovoritvi avstrijskega državnega zabora.

Budimpešta, 7. julija. Madžarsko časopisje, oficijsko kakor opozicionalno, razpravljajo obširno o odgo-

ditvi avstrijskega državnega zabora. Navzlic vsem nasprotjem o sodbi je vendar v vseh teh listih konstatirano razsulo dosedanje parlamentarne večine. Po sodbi listov je poglaviti vzrok odgovoritvi ta, da trdne in zanesljive večine vlada sploh ni imela in da se je pri vsem svojem delovanju in nehanju ravnila po željah nemških načijonalnih strank. Parlamentarna katastrofa, ki je nastala na Dunaju, je dalje po mnenju madžarskih listov tudi dokazala, da je to proslavljanja Krek - Kramačeva prememba državnozborskega opravilnika totalno ponesrečeno zmašilo, ki nima prav nobene vrednosti. Zadnji dnevi avstrijskega parlamenta, pravi »Pester Lloyd«, so vnovič dokažali, da avstrijski parlament ne more in ne bo ozdravel, dokler se ne doseže temeljite premembe državnozborskega opravilnika in sprave med narodi. Obenem naznanja »Pester Lloyd«, da bo avstrijski državni zbor še v novembru zopet skican.

Češki Sokoli na potovanju v Sofijo.

Praga, 7. julija. Približno 700 čeških Sokolov je pod vodstvom načelnika Zveze čeških sokolskih društev, dr. Vančka, nastopilo potovanje v Sofijo na zlet slovanskih Sokolov. Peljejo se s posebnim brzvlakom. Nepregledne množice so spremajajo odhajajoče Sokole na kolodvor in med gromovitim nazdravklici se je vlak odpeljal ob 3/4. Predsednik Sokolske zveze češke, dr. Scheiner, se je že par dni poprej odpeljal v Sofijo pripravljati Sokolom pot.

Španska in Vatikan.

Pariz, 7. julija. Iz Španske došla poročila naznanjajo, da se tamkaj pripravlja velikanski kulturni boj. Izjave ministrskega predsednika Canalejasa v parlamentu pričajo, da je vladna pripravljena, če se iz lepa ne doseže sporazumljene z Vatikanom, izvajati vse konsekvence in izvesti popolno ločitev države od cerkve. Za sedaj se hoče vladna omejiti na to, da v okviru še veljavnega konkordata izvede potrebne reforme in odpravi le to, kar je v nasprotju s konkordatom in kar so klerikalne vlade dovolile cerkvi z namenoma napačnim tolmačenjem konkordata. Vlada zahaja, naj prizna rimska cerkev njen naredbo glede drugovercev, katerim se je dovolila raba napisov in emblemov, kot pravilno in ravno tako naj privoli, da se odpravijo vsi samostani in razpuste vsi redovi, katerih ustanovitev in naselitve vlada ni dovolila. Če bi se Vatikan ne udal, hoče vladna pretrgati diplomatske zveze, odpovedati konkordat in izvesti ločitev cerkve in države.

Preganjanje Srbov na Turškem.

Carigrad, 6. julija. Srbski poslanik je danes v soglasju z ruskim veleposlanikom in črnogorskim zastopnikom pri turški vladi energično protestiral proti preganjanju Srbov v okolici Berana.

Slod volilcev

sklicuje izvrševalni odbor narodno-napredne stranke

na nedeljo, dan 10. t. m. ob 11. dop.
v veliko dvoranu

Mestnega doma⁴.

Državni poslanec deželnega stolnega mesta Ljubljane Ivan Trihar bo poročal o delovanju državn. zborna.

Za izvrševalni odbor narodno-napredne stranke:

Dr. Ivan Tavčar I. r.

t. č. podpredsednik.

Beseda o petindvajseti skupščini Ciril Metodove družbe.

»Narodni Dnevnik« v Celju priobčil je pod zgorajšnjim naslovom članek, v katerem meče polenčke na izvolitev dr. Ivana Tavčarja v odbor Ciril - Metodove družbe.

V tem članku se brska proti dr. Ivanu Tavčarju, proti »Slovenskemu Narodu« in proti dr. Kokalju. In vse to s tisto, do neba segajočo »mladinsko« ošabnostjo, ki nam Ljubljancam že do grla preseda! Shramba, iz katere so si vzeli »Narodnega Dnevnika« tirade, je nam dobro znana, zategadel tega neokusnega napada ne štejemo toliko celjskemu uredništvu v zlo, kakor g. »Mladinu«, ki se skriva za tem uredništvo!

Celjski dnevnik piše, da se izvenkranjski Slovenci po Ljubljani ne bodo dali terorizirati. In to je dovolj tehten povod, da prosimo merodajne kroge v Ljubljani, naj v bodoče tako agitacijo v Ciril - Metodovi družbi opuste, ker bomo sicer primorani, govoriti drugače! V družbi, v kateri sedimo tudi izvenkranjski Slovenci, se ne bo »kokaljilo«.

Ti bestasti grožnji nasproti odgovarjam, da bodo tudi v bodoče razmene take, da ljubljanskemu podžupanu, če bo hotel slučajno kandidirati v odbor Ciril - Metodove družbe, ne bo treba po nagih kolenih plaziti se do Celja. Mi Stajerskim Slovencem nikdar nismo predpisovali, koga naj volijo v odbor in tudi v bodoče kaj takega ne bomo storili. Zatem pa zahtevamo reciprocitet! Če gospodom v Celju ni v tem pogledu kaj jasnego, naj pregledajo računske zaključke in bilance Ciril - Metodove družbe! Pa jim bo vse jasno!

Sedaj pa govorite, kolikor se vam zljubi. Do prepričanja, gospodje iz Celja, boste pa kmalu prišli, da nam boste preklicano malo žrjavili v naši družbi!

Starin.

LISTEK.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.
(Dalje.)

In pater Angelik se je instinktivno dotaknil tiste strani svojega telesa, ki je ravno ta dan izkusila, kaj je samostanska kazen.

Adelgunda pa je bila lahkomislna in brezskrbna.

»Ah, kaj bi si belil glavo,« je vzliknila prešerno. »Premeten fant si in boš sebi in meni že pomagal. Ni zlodej, da bi se midva dala vjeti.«

Tako je Adelgunda delala Angeliku pogum, on pa ji je to vračal s tem, da ji je pomagal pri njenih zadnjih pripravah za beg. Oba sta si bila svesta, da kot menih in nuna se ne moreta nikjer pokazati in zato sta se že davno prej dogovorila, da se oblec Adelgunda pri begu v kapucinsko haljo. Izpod kapuce ne bo dosti videti njenega obrazka in ne bo v tem kostumu nihče v njej spoznal ženske. Kapucinsko haljo in sandale je bil Angelik že pred meseci preskrbel in shranil, jih je v kleti sami, v kateri je končal iz kapucinskega samostana vodeči podzemski hodnik.

Klerikalna posojilnica na Vrhniku.

Na Vrhniku obstoji že mnogo let mogočna in evetoča posojilnica, ki se sicer ni nikdar vtikal v politiko in bila vedno samo gospodarski zavod, ki pa ima v vodstvu naprednjake. Klerikalci sicer dobro vedo, da je ta posojilnica solidna in na obeno korist, a vzlje temu so ji poskusili škodovati in so ustanovili konkurenčno klerikalno posojilnico. Klerikalci namreč ne marajo gospodarskih zavodov, ki se ne bavijo s politiko, marveč hočejo, da naj tudi vse gospodarske naprave služijo klerikalni politiki in klerikalni stranki. To je edini vzrok, da klerikalci gospodarske zavode sploh snujejo in najraje jih snujejo tam, kjer bi z njimi škodovali zavodom, ki nečejo delati politike in kjer bi radi napravili razdor, da bi mogli v motni vodi ribariti. Prav ker snujejo klerikalci svoje gospodarske zavode samo iz političnih nagibov in jih porabljači samo v politične namene, se tudi za gospodarske naloge in dolžnosti teh zavodov preklicano malo menijo. Posledice tega je, da je že vse polno takih naprav popokalo in propadlo in so ljudje imeli od njih samo škodo. V nobeni avstrijski kronovini ni toliko zadrug propadlo, kakor klerikalnih zadrug na Slovenskem in zlasti na Kranjskem. Reda ni v teh zadrugah sploh nič, celo ne tam, kjer imajo vodstvo v rokah duhovniki, ki delajo posojilnične in zadružne račune navadno tako, kakor cerkvene račune — kakor ravno kaže in se komu zdi. Nadzorniki pa pri klerikalnih zadrugah tudi nimajo več govoriti, kakor ključarji pri cerkvenih računih. To velja tudi o gospodarstvu pri klerikalni posojilnici na Vrhniku. Ta posojilnica obstoji že več let in klerikalci so se vedno radi bahali, kako dobro uspeva. In vsoko leto so izdali računske skele in jih predlagali oblastnijam kot točne izvlečke iz svojih knjig. Sedaj pa se kaže, da ti računi niso bili pravilni in da je bilo vse govorjenje in bahaže o uspevanju klerikalne posojilnice sama farbarija. Vse knjige so bile v največjem neredu, tako da je »Zadružna zveza« imela več mesecov posla, predno je knjige spravila v red in moga napraviti približno sliko, kako ta posojilnica stoji. In ta slika je silno žalostna. Za lansko leto izkazuje vrhniška klerikalna posojilnica celih — 85 kronic čistega dobička. 85 kronie! To pomeni v resnici par tisočakov izgube, kakor bo potrdil vsak, kdor se le koliekaj spozna na računske skele in bilance. Posledica tega je, da je kaplan Vovko odstavil dekanu Gantarja od načelstva vrhniške klerikalne posojilnice in samega sebe postavil za načelnika. Seveda se pametni ljudje le smejejo, da si neizkušen kaplan svoji več spremnosti za vodstvo za-

drug, kakor je ima izkušen dekan, ko vendar oba skupaj nimata niti toliko trgovske izobrazbe, kakor vsak štacunski hlapec. Za vodstvo zadrug je treba malo temeljitejše trgovske izobrazbe, kakor jo podaja lemenat.

Andrettov klobase.

Kakor smo poročali, je bil tovarnar Andretto pri tukajšnjem c. kr. o. s. s. s. obsojen na 300 K. oziroma en mesec dni zapora, ker je med drugim tudi ponarejal klobase. Andretto se je dokazalo, da je izdelaval in prodajal frankfurterice, safalade in druge take vrste klobasic, v katerih je bilo sleparsko in protipostavno pomešana moka. Pri izdelovanju klobas stlačijo brezvestni ljudje v klobase vse, kar jim pride pod roko. Nabašejo napol gnilo kri, ostanke starega smrdljivega mesa, nagnjusne in za vžitek sicer neporabne organe živalskega života, meso in drob bolnih živali. Ker se pa tako meso, kakor tudi meso starih, sestranih krav, nagnjusnih izmozanih bikov, ali drugih tuberkuloznih posušenih živali, slabo skupaj drži, devajo sleparji v klobase, kakor so frankfurterice ali safalade, moko, da lahko premešajo mesu tudi še nekaj vode in dobe pripravno zmes za izdelovanje klobas. Zakon o živilih prepoveduje radi tega, da se prepreči sleparija, devati v te vrste klobas moko. V resnici tudi izdelovalci klobas, ki ravajo s klobasami pošteno, ne devajo vanje moke, ker jim tega treba ni. Zakaj je deval Andretto v klobasicce moko, bo ljudem bolj jasno, ko posvetimo z bakljo v njegovo izdelovalno klobas na Viču. Za danes le opaziramo občinstvo, naj je pri nakupu klobasic zelo previdno. Andrettova obsodba vsled ponarejanja klobas nam to nujno veleva.

Policijске vesti.

Po Mestnem trgu

je privrskal včeraj popoldne ljubljanski telefonski monter Jožef Zaneter se obnašal tako, da ga je morala policija spraviti na osrednjo stražnico. Tu je pa postal tako nasilen, da so mu nataknili prisilni jopič in poklicali policijskega zdravnika. Ta je konštatoval blaznost in odredil, da so nesrečneža prepeljali v blaznico.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče ljubljansko.

Nesrečni kolesarji. Ni ga skoro dneva, da bi se stal pred okrajnim sodiščem, kak kolesar, ki je povozil kakega otroka ali pa povzročil kako drugo nezgodno. Te dni so se morali zagovarjati kar trije. Nezgod seveda niso vedno krivi kolesarji, temveč pogosto tudi pasantje sami. — Štirinajstletni J. Kržič je zadnjic vozel s kolesom na Glincah, in sicer čisto po-

»Vse shrambe so zaklenjene in ključe ima mati predstojnica pod vzglavljem...«

»Naj jo trpinčijo skušnjave, da bo z glavo butala ob zid!«

Angelik je bil resnično jezen, kajti lakota ga je tako morila, da je bil že ves obnemogel. Srdito je vihtel svoj kuhinjski nož in le težko ga je Adelgunda pomirila in ga pripravila, da se je udal v svojo usodo.

»V prvo krčmo, ki bo odprta, pojdem prosit,« se je rotil Angelik, »pa če me še nočoj poženejo nazaj v kapucinski klošter.«

In jezno je zagrabil svojo culico in se odpravil za odhod.

V uršulinskem samostanu je vladala grobna tihota, ko sta Adelgunda in Angelik zapustila klet in po stopnicah prišla na hodnik. Adelgunda je držala Angelika za roko in ga vodila, kajti v kloštru je bilo temno in Angelik poslopja ni poznal. Stopala sta previdno in kar mogoče tiho, zadržujé sapo. Angelik pa je krčevito držal svoj kuhinjski nož, pripravljen tudi na najhujše krvoprelitev.

»Kakor piščanca jo zakoljem, če mi stopi kaka nuna čez pot,« se je tiho rotil, pri tem pa se tresel po vsem životu kakor bi imel mrzlico, zakaj pogumen je bil Angelik samo z jezikom kadar je bil pijan, drugače pa se je bal boga, policeja in kapu-

časi. Po nesreči mu je prišel pod kolo na nekem ovinku štiriletini otrok; poškodoval se je tako, da še zdaj leži v bolnišnici. Ker je otrok sam izjavil, da Kržič »ni uržah«, je sodnik Kržiča oprostil. — Karel Prek je trčil z vozom skupaj v Prešernovi ulici s kolesarjem Viktorjem Dragarjem. Tudi tu ni zakrivil nezgode niti Prek niti Dragar, zato ga je sodnik oprostil. Vzrok nezgodi je bila električna železnica. — Al. Sever je povozil pri mitnici na Dunajski cesti nekega otroka, ki je ravno pridril iz hiše; vozil je prav zmerino in nesreča ni on zakrivil. Tudi tega je sodnik oprostil. — Občinstvo naj bi na kolesarje malo bolj pazilo. Pri najprevidnejši vožnji se včasih zgodi nezgoda, ker občinstvo na ulici nič ne pazi. Posebno starši naj bi malo bolj pazili na otroke, pa bo veliko manj kolesarskih nezgod.

Pazite na otroke! Perica M. Gabrovškova v Cerkveni ulici na otroke ne pazi ravno preveč. Pred tedni so se njeni trije otroci igrali na bregu Gradašce brez vsakega nadzorstva. Najmlajši od njih, štiriletini fantiček je padel v vodo, in gotovo bil utonil, da ga ni rešila sosedica, ki je slučajno tam prala. Gabrovškova bo sedela za svojo nepazljivost 12 ur v zaporu. — Zaradi napazljivosti pri otrocih se zgodi dan na dan toliko nezgod, in včasih prav velikih — le pomislimo na pr. na celo vrsto pogubnih požarjev — da moramo staršem prav nujno na srce polagati, naj na svoje otroke pazi!

Neolikani gostilničar. Gostilničar J. Bolé je pred nedavnim časom edprl v t. zv. Žerovčevi hiši na Sv. Petra nasipu gostilnico. Za vodstvo te gostilnice je najel Franjo Ausenekovo. Avsenekova je imela skoro vse pravice samostojne gostilničarke in zato je tudi večkrat popoldne, ko ni bilo v gostilni gostov, odšla od doma. To pa Boletu ni bilo prav in zato je Avsenekovo ozmerjal s »pohajačko«. Avsenekova je smatrala to titulaturo za razčajljivo in Boleta tožila zaradi žaljenja časti. Boleta, ki ga je zastopal dr. Pegan, je sodnik obsojal na 100 K globe. Avsenekovo je zastopal dr. Kokalj.

Razne stvari.

* **Frič — umorjen.** Že pred mescem so prinesli listi vest, da so češkega raziskovalca Friča ubili Indijanci v Boliviji v Južni Ameriki. Listi so pa pozneje to vest preklicali, ker je baje Frič sam brzojavil v Prago, da je še živ. Zdaj se zopet z vso gotovostjo zatrjuje, da je bil Frič umorjen. Frič je proslavil svoje ime pred dvemi leti na ameriškem kongresu na Dunaju. Zavzel se je z vso odločnostjo za južnoameriške Indijance, ki jih belokožci uprav barbarsko zatirajo. Ostro je grajal

cinske palice tako, da bi bil pri najmanjši nevarnosti bežal.

Duri iz samostana na vrt so bile zaklenjene, a v ključavnici je tičal ključ, in tako sta beguna srečno prišla iz hiše na vrt.

Noč je bila temna, a v svoji plasti sta se Angelik in Adelgunda vendar stisnila k zidu in se plazila ob njem, dokler nista prišla v senco starši kostanjev.

Tu sta, držeč se za roke, obstala in se oddahnila.

»Kako prideva čez zid?« je zdaj vprašal Angelik. »Ali bi se dala kje dobiti lestev?«

»Za evetličnjakom leži več lestev,« je odgovorila Adelgunda. »Pojdi, pokažem ti jih.«

Sla sta dalje. Slišalo se ni nič drugega, kakor rahel šum, ki so ga provzročale sandale. Mir je vladal kakor na pokopališču.

Naenkrat je Angelik obstal kakor okamnel in čez trenotek planil pod bližnje drevo ter potegnil Adelgundo za sabo.

»Kaj je to? Ali vidiš — tamle — ali je to človeško bitje — ali je to strah — —«

Tudi Adelgunda je zadrhtela in se stisnila k svojemu ljubimecu.

»Kaj — je — kaj pa vidiš — oh Angelik —«

zlasti nemške koloniste, ki najbolj surovo ravnajo z domačim prebivalstvom. — Nemec je torej povsod sirov, v Južni Ameriki ravno tako kot v Avstriji. — Frič se je takrat Nemcem zelo zameril. Rekli so, da obrekuje Nemce samo vsled narodne mržnje. Pozneje se je pa izkazalo, da je govoril golo resnico; pravzaprav je bil še mnogo premalo povedal. Neki nemški zdravnik, ki je živel v Južni Ameriki, je predložil ameriškemu kongresu brošuro, v kateri je popisoval, kako nemški kolonisti kradejo indijanske otroke, ki jih imajo pozneje, ko odrastejo, za sužnje. — Pogumni zagovornik južnoameriških Indijancev je torej ubit. Poroča se sicer, da so ga ubili tisti ljudje, za katerih pravice se je vedno boril, vendar pa ni izključeno, da bi ga ne ubili beli rokovnjači, ki se preživljajo od ropa in tatvin med rdečekožci.

* Železniški čuvaj — milijonar. Glavni dobitek francoske dobrodelne loterije v znesku milijon frankov je dobil čuvaj na orleanski železnici. Ko je vzdignil v »Credit Foncier« svoj dobitek, se je izrazil: »Navzlie mnogim nedostatkom železnice, kateri služim, imam vendar zaupanje v njo ter vložim svoj milijon v njene akcije. Toda pri generalnem zborovanju hočem z vsemi silami na to dečati, da se usoda uslužencev zboljša.«

* Umor v poslaništvu. Bivši kaneler nemškega poslaništva v Santiago de Chile, Beckert, ki je bil vsled roparskega umora in požiga na smrt obsojen, je bil v torek ustreljen. — Kakor znano, je Beckert februarja meseca preteklega leta umoril slugo poslaništva, oblekel truplo v svojo obliko, oropal blagajno, nato pa zažgal poslaniško poslepje. Ko je bil na begu, bi morali slugo kot Beckerta slavnostno pokopati. Šele v zadnjem trenotku, ko so še enkrat odpriki krsto, so opazili grozovito mitifikacijo.

* Smrt 113 let stare žene. V Novem gradu (Ogrska) je umrla 113 let stará vdova Matija Stoppel. Bolna je bila le tri tedne in je bila do te bolezni duševno in telesno zdrava.

* Izumitelj šivalnega stroja umrl. V Hoboknu pri Novem Jorku je te dni umrl Josip Thomas, izumitelj prvega vpravnega šivalnega stroja, v starosti 83 let. Thomas je bil rojen Francuz ter brat znanega generala, ki se je l. 1870. v nemško-francoski vojni odlikoval. Thomasov izum je Singerjeva družba po celi svetu razširila.

* Nemiri na Kineškem zaradi lakote. V Laičou (provincija Shantung) so zaradi lakote izbruhnili nemiri. Prebivalstvo je demoliralo državna skladnišča. Vstaja je naperjena zoper notable, ki so svoje zaloge riža špekulativno prodali. Podkralj je moral na pomoč poklicati vojaštvo.

»Le glej — tam — nekaj belega se pregiba — in zdi se — da sega život do neba — beživa — —«

Angelik bi bil najraje bežal, a zadržala ga je Adelgunda, ki je bila še zdaj videla ono prikazen, ki je Angelika spravila v tak strah.

»Počakaj,« je rekla, pojdiva bliže — v tistem kotu ne bo nič hudega —«

Počasi sta se bližala kotu za eveličnjakom. Vse jasneje sta razločevala neko belo stvar, ki jo je vetroc sukal sem in tja in Angelik je z izbuljenimi očmi pripravljal svoj nož za sunek. Še nekaj korakov in Adelgunda je udarila v smeh.

»Oh, Angelik — to so nunske srajce . . . « se je krohotala. »Sestra Izidora, ki oskrbuje perilo, je zopet malo preveč pogledala v kupico in pozabila na svoje dolžnosti. Sirota! Pa bo morala zopet na drveh klečati.«

Res so visele tamkaj oprane nunske srajce. Angeliku se je odvalil kamen od srca. Kar glasno se je oddahnih.

»In jaz sem se tako prestrahl. Seveda sem se samo zate bal, golobica moja, zakaj jaz, o jaz se nič ne bojim, ne ljudi, ne strahov, ne groma, ne strele, ne kanonov, ne vojakov . . . «

»O, vojakov se jaz tudi nič ne bojim, pa če jih pride cela kompanija . . .«

* Turška tajna organizacija. V Carigradu je policija zaprla učitelja Hafisa Samija in brzjavnega uradnika Saima, ko sta nesla pisma in časopise s francoske pošte. Dognalo se je, da obstoji v Carigradu tajna organizacija, ki je že zelo razširjena. Vodja te organizacije je Šerif paša. Člani so tudi državni svetnik Muhtar bej, ki je nedavno zbežal iz Turčije, neki konzul in več prejšnjih ministrov. Sedež organizacije je v Parizu.

* Slikar se je utopil. Slikar Henrik Papp, ki je bil na živeih bolan in Taurer izvoljen, prvi za starost, drugi za podstarost, izvoljen je bil na predlog brata Taurera velezaslužni gospod Anton Breč častnim članom za neprecenljive zasluge pri ustanovitvi »Sokola«.

* Eksplozija v Šibeniku. V Šibeniku se je v delavnici družbe za izrabljivanje hidravličnih moči razstrelila. Trije delaveci so bili pri tem ubiti.

Razvoj in delovanje „Zagorskega Sokola“.

(Povodom dvajsetletnice in otvoritve Sokolskega doma.)

(Dalje.)

V jeseni prihodnjega leta porodila se je misel — podlaga današnjemu »Sokolskemu domu« — naj se sezida »Narodni dom«, kjer bode imel »Sokol« svoje zavetišče in druga narodna društva. Dne 23. oktobra 1897 zbrali so se Jerin, Poljsak in Franc Weinberger ter položili prve novece za zgradbo »Narodnega doma«, z željo, da bi se čim preje uresničila ta ideja. V odborovi seji dne 27. avgusta 1898 je sprožil brat Modie misel, da bi bilo dobro, ko bi si sezidal »Sokol« lastno ognjišče.

Poudarjal je, da je to nujno potrebno, ker danes ali jutri se lahko zgodi, da pride »Sokol« z vsem kar ima pod kap. Predlaga, naj se izvoli tozadveni odsek, kateri naj vzame vso akcijo v roke. Po daljši debati se predlog sprejme soglasno. 30. avgusta zbrala se je večja družba Sokolov v gostilni Korbar in sicer Firm, Korbar, Maurer, Modic, Poljsak in Strle, kateri so skupno darovali 55 gld. za temeljni kamen. V prihodnji seji, to je 7. septembra i. l., se je volil stavbni odsek za »Narodni dom«. Odsek je nekaj časa prav marljivo deloval ter se stavil tudi pravila za nekako samostojno društvo, katerega pravila so bila predložena tudi deželnim vladam.

Tu pa se je zanesla vnašana politika in prepriči v društvo. Društvo je radi te razdvojenosti stalo tedaj skoraj na robu propada in gotovi ljudje bi ga bili tudi vpropastili, da se niso našli pravočasno kremeniti značaji, ki so znali ceniti sokolsko idejo in so »Sokola« zopet dvignili na prejšnjo višino. Glavno zasluga sta pač imela brata Jerin in Taurer ml. in sicer je v kritičnem položaju prvi

ja« je hitela zatrjevati nunica. »Prav rada jih imam . . .«

»Kaj govorиш, Špelica«, je s povzdrženjem glasom in strahotno resnobo zaklical Angelik. »Ali že več ne veš, kaj si mi prisegla. Raje te pušim v kloštru, rajši končam tukajle sebi in tebi življenje, kakor da bi se izpostavil nevarnosti, da mi postaneš nezvesta . . .«

»Ti si pravi tiger ljubosumnost je rekla nunica in se stisnila k Angeliku. »A bodi pomirjen, zakaj meni lahko zaupaš, da ti ostanem zvesta.«

»O saj bi ti rad zaupal«, je tarhal Angelik, »a kaj ko ne morem. Če si postala nezvesta svojemu nebeskemu ženini, kako naj jaz, nevredni kapucin upam, da boš meni zvesta.«

Adelgunda se je bala prepriča in še bolj se je bala, da bi jo Angelik v zadnjem trenotku pustil na cedilu. In zaradi tega ga je z objemi in poljubi in prizegami zagotavljal, da mu ostane zvesta do groba in še dalje do sodnega dne. In Angelik je verjel, dasi je zavzdihnil, »oh če le za mojim hrbtom zdaj fige ne kažeš.«

Za eveličnjakom je bilo več lestev. Angelik je eno izbral, spravil nunske srajce pod pazduhu in čez nekaj trenotkov je bil s svojo izvoljenko na drugi strani samostanskega zidu.

(Dalje prihodnjih.)

sprejel mesto staroste, drugi pa mesto podstaroste. Brat Taurer je za to pozrtvovalnost sprejel kaj kmalu svoje plačilo. Kot uslužbenec nemškega kapitala, rudnika, je bil radi narodnosti službeno premeščen iz Zagorja v Kočevje med »pristek« Nemec. Da je bil to udarec, katerega se ne preboli tako hitro, je pač samo ob sebi umevno, posebno onim, kateri Taurer je osebno poznajo.

Na istem občinem zboru, dne 20. maja 1910, kot sta bila brata Jerin in Taurer izvoljena, prvi za starost, drugi za podstarost, izvoljen je bil na predlog brata Taurera velezaslužni gospod Anton Breč častnim članom za neprecenljive zasluge pri ustanovitvi »Sokola«.

Med tem je društvo za »Narodni dom« popolnoma samevalo brez vsega resnega dela. Ideja o »Narodnem domu« je popolnoma zaspala. Predno pa pridemo k zopetni oživitvi, moramo še nekatera druga dejstva omeniti.

V letu 1899, dne 20. julija, je napravil zagorski »Sokol« s celjskim in novomeškim »Sokolom« skupni izlet v Sevnico, kjer so mu poklonile sevnische narodne dame lep trak za zastavo. Nastopil je tudi pri javni telovadbi in žel za svoja izvajanja splošno priznanje in pohvalo.

8. julija 1900 napravil je »Sokol« daljši izlet z zastavo in sicer v Kranj k slavnostnemu razviju praporja prvega gorenjskega »Sokola« v Kranju. V probajo narodne zavednosti napravil je v letu 1901 in sicer 28. julija, sporazumno s celjskim »Sokolom«, skupni izlet na Vrantsko ter tam priredil javno telovadbo, katera je kar najsijajnejše uspela.

Dne 20. julija 1902. udeležil se je korporativno z zastavo slavnostnega razvija sokolske zastave v Idriji in naslednje leto, 14. junija, istotako korporativno z zastavo razvija društvenega praporja v Postojni. V letu 1904 pohitel je k vseslovenski sokolski slavnosti v Ljubljani, kjer pa zradi hipno nastalih zaprek ni mogel javno nastopiti.

V letu 1905 udeležil se je z zastavo vseslovenskega sokolskega izleta na Jesenice, kjer je tudi nastopil pri javni telovadbi. Dne 10. septembra i. l. udeležil se je prvič pod vodstvom novoizvoljenega staroste brata dr. Tomo Zarnika korporativno z zastavo slavnostnega odkritja Prešernovega spomenika.

1. julija 1906 je bil navzoč pri slavnostnem razviju praporja šišenskega »Sokola«, kjer se je udeležil tudi javne telovadbe. Takoj na to, 22. julija, priredil je izlet v Šmartno pri Litiji z javno telovadbo, kjer so tudi zagorske Sokolice prvič javno nastopile. Šmartničani so privezali na društveno zastavo dragocen trak kot znak pozrtvovalnemu delu. Dne 1., 2. in 3. septembra je poletel med brate Hrvate v Zagreb na 40letnico hrvaškega »Sokola«. Tu je prvič nastopil v telovadnih skupinah, katere so se kar najsijajnejše obnesle.

Misel, katera je več let popolnoma spala, sezidava »Narodnega doma« v Zagorju, je na občinem zboru dne 28. januarja 1906. pri predlogu brata Poljsaka, naj občni zbor dovoli iz društvene blagajne znesek 200 kron za sezidavo društvenega, to je »Sokolskega doma«, na novo oživelja. Opustila se je misel na »Narodni dom« s preudarkom, da bodo imela druga narodna društva v »Sokolskem domu« ravno tako zavetišče, kakor v »Narodnem domu«, poleg tega pa ima »Sokol« svoje lastno ognjišče. Občni zbor je ta predlog soglasno odobril in tako se je položil prvi stavbni sklad, h kateremu so potem pridno, z čebelično marljivostjo pobirati prostovoljne doneske. (Dalje prihodnjih.)

Za kratek čas.

— Poročnik: Gospodična, jaz vas ljubim. Če greste z meno, Vam kupim avtomobil.

— Gospodična: Take obljube že poznam. Zdaj obete avtomobil, potlej mi bodete pa dali groš, naj se peljem z električno železnicico.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pastorek.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 6. julija 1910.

Torznin.

Pšenica za oktober 1910 . . .	za 50 kg	9 14
Rž za oktober 1910 . . .	za 50 kg	6 94
Koruza za juli 1910 . . .	za 50 kg	5 42
Oves za oktober 1910 . . .	za 50 kg	7 20

Efektiv.

Vzdržno.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 6. julija 1910.

Naložbeni papirji.	Dnarji	Blagovni
4% majeva renta . . .	94:20	94:40
4:2% srebrna renta . . .	97:80	98:—
4% avstr. kronska renta . . .	94:15	94:35
4% ogr. . .	92:25	92:45
4% kranjsko deželno posojilo . . .	96:50	—
4% k. o. češke dež. banke . . .	94:40	95:40

Srečke.

Srečke iz 1. 1860 1/5 . . .	474:	486:—
” 1864 . . .	324:	330:—
” tiske . . .	311:	323:—
” zemeljske I. izdaje . . .	296:	302:—
” II. . .	275:25	281:25
” ogrske hipotečne . . .	247:	253:—
” dun. komunalne . . .	533:	543:—
” avstr. kreditne . . .	532:	542:—
” ljubljanske . . .	79:50	83:50
” avstr. rdeč. križa . . .	6	

komptoarist

zmožen knjigovodstva in trgovske komponente v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku. Strojepisja zmožni imajo prednost. Ozira se le na ponudnike z daljšo prakso.

Ponudbe naj se pošilja pod „manufaktura“ na upravn. »Slov. Naroda«

Sprejme se takoj v eno tukajšnjo podjetje

„Saldoconfidinj“

slovenskega in nemškega jezika polnoma zmožna, samostojna korespondenča, veča stenografije in pisanja s pisalnim strojem. — Interesentne z večletno prakso imajo prednost. Ponudbe v slov. in nemškem jeziku, s zahtevo plaće, sprejme upravnštvo »Slov. Naroda«.

11

Usojam si vladivo opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo „Prve Češke življenske zavarovalnice.“

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem začrtanem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83,116.121-11
upravnega premoženja K 20,775.510-59

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20,000.000

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po 6% .

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice račun št. 828.405.

„Trgovsko-obračna banka v Ljubljani“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šenbergova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — **Ravnatom menjalnica:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — Eskomptira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Delniška glavnica:

K 5,000.000—

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ čisto. — Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po dnevnih kurzih.

Rezervni zaklad:

K 450.000—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu. —

.. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3.

.. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov kron.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso svojo močjo. Izguba vloženega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželnih vlad, izključena vsaka spekulacija z vloženim denarjem.

Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po $4\frac{1}{4}\%$ brez odbitka; nevzdignjene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posola na zemljišča po 5% obresti in proti amortizaciji po najmanj $1\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.

4

Dolžnost

vsakega Slovence je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovenski banki »SLAVIJA«.

Podpirajmo torej domač slovenski zavod, da more nalogo, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.. Ogromni rezervni fondi K 48,812.797— jamčijo za popolno varnost. ..

Banka „SLAVIJA“

ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“

razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“

razdeljuje ves čisti dobitek svojim članom.

Banka „SLAVIJA“

je res slovenska zavarovalnica z vseskozi slovensko - narodno upravo. gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“

stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Banka „SLAVIJA“

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banko „Slavije“ v Ljubljani.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi močmi gesla: »Svoji k svojim!«

Osamosvojimo se na narodno - gospodarskem polju!

Ne podcenjujmo se! Bodimo odločni, mlačnost, obzirnost in nedoslednost, ki se čim huje nad nami maščujejo, morajo izginiti. Osvobodimo se tujega jarma!

